



Асоціація газового ринку України

Заява Асоціації газового ринку України з приводу чергового затвердження Урядом занижених норм споживання газу для потреб побутових споживачів без газових лічильників

Постанова Кабміну анонсована на засіданні Уряду від 30.01.2019 року, яка встановлює занижені норми споживання газу побутовим споживачам природного газу, у разі відсутності лічильників є необґрунтованим і популістичним кроком Уряду. Вона вчергове закладає підстави для її оскарження в судовому порядку. Наголошуємо на хибності інформації, що начебто попередні постанови які встановлювали необґрунтовані норми споживання були скасовані виключно з формальних підстав, оскільки питання обґрунтованості норм споживання було предметом дослідження у судах, про що свідчать тексти судових рішень, а збитки понесені операторами ГРМ будуть стягнені в судовому порядку відповідно до чинного законодавства.

Постанова Кабінету міністрів «Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами» носить регуляторний характер і була прийнята з порушенням всіх можливих процедур. Текст даної постанови суттєво відрізняється від редакції, яка була погоджена Державною регуляторною службою України. Крім того, вона визначає відносини на газовому ринку заднім числом. Це суперечить положенням Конституції України, адже ані закони, ані нормативно-правові акти не можуть мати зворотної дії в часі. Це відкриває перспективу оскарження даної постанови в суді з моменту її прийняття.

Нагадаємо, що наприкінці листопада Верховний Суд вже [скасував](#) подібне політичне рішення Кабінету Міністрів України з встановлення норм споживання газу. Причиною стало порушення вимог [законів України «Про Кабінет Міністрів України», «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»](#), а також Регламенту Кабінету Міністрів України, зокрема, недотримання принципів державної регуляторної політики (передбачуваності, плановості, обґрунтованості), відсутності аналізу регуляторного впливу акта, порушення вимог щодо оприлюднення регуляторного акта та документа, що містить аналіз його регуляторного впливу, непогодження акта з Державною регуляторною службою України, як наслідок - постанова визнана протиправною та нечинною.

Прийняття постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами» від 30 січня 2018 року, враховуючи анонсований на засіданні Уряду зміст, повністю повторює весь список порушень, наведений вище. Звертаємо увагу, що анонсована норма споживання 3,29 куб.м. близька до нормативу 3,3 куб.м., що діяв до моменту скасування судом Постанови Уряду № 203, в первинній редакції якої норма 4,4 куб.м. обґрунтовувалася дослідженням Міненерговугілля на прикладі статистики споживання по 16 домогосподарствам (за вересень 2015 року), а норма 3,3 куб.м. взагалі не містила жодного обґрунтування.

Асоціація газового ринку України звертає увагу на те, що намагання встановити норми споживання, які є заниженими у два рази порівняно із середнім фактичним обсягом споживання, призводить до наступних негативних наслідків для операторів ГРМ і держави, яка зацікавлена у встановленні точного і всеохоплюючого обліку газу:

- 1) спожитий побутовими споживачами природний газ понад норму споживання, у відповідності до положень Кодексу газорозподільних систем відноситься на виробничо-технологічні витрати та нормовані втрати відповідного Оператора ГРМ, далі - ВТВ, має сплачуватися за ринковою ціною, без джерела для покриття (не покривається за рахунок тарифу), що призводить до збитків відповідного оператора;
- 2) оскільки така різниця у споживанні фактично класифікується як ВТВ, відповідний оператор ГРМ недоотримує від побутового споживача плату за розподіл (тариф);
- 3) побутові споживачі фактично позбавлені будь-яких стимулів до встановлення приладового обліку, оскільки за відсутності приладового обліку державний бюджет покриває лівову частку обсягу споживання (за рахунок субсидії), поряд з цим побутовий споживач, у якого забезпечено приладовий облік може розраховувати виключно на покриття державою нормативу мінімального споживання (соціального нормативу);
- 4) побутові споживачі з лічильниками, розуміючи переваги споживачів без лічильниками, встановлені лічильники навмисно виводять з ладу;
- 5) із прийняттям нової Постанови Уряду, виникає парадоксальна ситуація, при соціальному нормативі у 3,3 куб.м. на плиту (Постанова КМУ № 409), новий норматив споживання складатиме 3,29 куб.м. За аналогією, це коли б прожитковий мінімум був би трохи вище середньої зарплати.

Асоціація газового ринку також наголошує, що за оцінками Міненерговугілля, щорічні збитки всіх учасників ринку через дію занижених норм споживання оцінюються в 383 млн.куб.м природного газу вартістю в розмірі 2,681 млрд. грн. в рік. Про це йдеться в проекті постанови Кабміну «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 203», яка була [оприлюднена](#) на сайті профільного міністерства з дотриманням усіх процедур.

Фактичні дослідження, щодо норм споживання природного газу побутовими споживачами об'єкти яких не обладнані приладовим обліком, починаючи з 2011 по сьогоднішній день, проводилися тричі:

- у 2013 році в рамках проекту USAID було підготовлено підсумковий звіт "Оцінка обсягу споживання комунальних послуг і забезпечення житлової площі соціально-незахищених громадян України та рекомендації щодо встановлення соціальних нормативів споживання комунальних послуг та соціальних нормативів користування житлом";

Вид споживання природного газу	Одиниця виміру	Норма споживання
Плита газова за наявності централізованого гарячого водопостачання	куб. метрів людино-місяць	6
Плита газова у разі відсутності централізованого гарячого водопостачання та газового водонагрівача	-	9
Плита газова та водонагрівач	-	18

- у 2015 році Всеукраїнською громадською організацією «Енергетична асоціація України» (далі – ВГО «ЕАУ») у ПАТ «Проектний і науково-дослідний інститут по газопостачанню, теплопостачанню та комплексному благоустрою міст і сіл України» (УкрНДІнжпроект) було замовлено дослідження щодо визначення розрахункової витрати природного газу для побутових споживачів не обладнаних приладами обліку.

	Категорія споживача		
	Плита газова (за наявності ЦГВ)	Плита газова та газовий водонагрівач	Плита газова (без ЦГВ)
I.Фактичні дані за показниками індивідуальних лічильників *	6,47	18,9	10,68
II.Розрахункові дані	6,86	19,6	11,27

*Примітка * дані щодо місячних обсягів за показниками індивідуальних лічильників наведені для випадків проживання 1-го споживача.*

Чергове безпідставне і протиправне затвердження занижених норм споживання газу, навіть на тлі обіцянок про безоплатне встановлення лічильників від НАК "Нафтогаз України", робить неможливим запровадження 100%-го обліку газу у побутових споживачів природного газу. НАК "Нафтогаз України" вже оголосив про свої умови, у зв'язку з чим виникає ще одне питання, як регуляторний акт міг бути прийнятий, якщо оцінка умов його виконання, суб'єктом якого він стосується, відбувалася після його прийняття. Ще одне питання яке залишилося без відповіді – "Скільки часу потрібно Нафтогазу, щоб забезпечити споживачів лічильниками (на його умовах) і хто відшкодує збитки за час поки діють необґрунтовані норми?".

За два роки операторами ГРМ накопичений великий масив даних, щодо обсягів споживання газу споживачами з загальнобудинковим обліком. Згідно із цими даними, середнє споживання в опалювальний період для приготування їжі за наявності централізованого водопостачання складає 8,11 куб. м газу, для приготування їжі за відсутності централізованого водопостачання – 12,27 куб. м. газу. Зазначимо, що цей показник значно відрізняється в залежності від регіону проживання споживача та наведений нижче:

		середнє значення			середнє значення		
		опалювальний сезон			неопалювальний сезон		
		ПГ з ЦГВ	ПГ без ЦГВ	ПГ і ГВ	ПГ з ЦГВ	ПГ без ЦГВ	ПГ і ГВ
1	Вінницягаз	7,43	9,28	29,17	5,24	7,03	19,77
2	Волиньгаз	7,88	7,48	23,20	5,28	5,75	16,33
3	Дніпрогаз	10,70	13,99	42,01	5,20	5,34	21,24
4	Дніпроперовськгаз	8,00	14,94	34,51		6,94	12,05
5	Житомиргаз		16,18	29,26		8,15	17,70
6	Запоріжгаз	6,73	9,87	20,87	3,99	6,07	9,52
7	Ів-Франківськгаз	9,74	18,26		6,54	7,69	
8	Київоблгаз	6,98	9,79	19,11	4,17	6,02	23,14
9	Криворіжгаз	9,53	12,96	23,88	3,53	5,91	13,26
10	Львівгаз	7,36	16,72	19,85	5,65	9,20	12,83
11	Миколаївгаз		12,14	27,70		6,96	16,11
12	Рівнегаз	7,99	9,81	30,85	6,38	7,95	
13	Сумигаз	7,46	11,42		4,98	8,14	15,99
14	Харківгаз	7,77	15,64	29,99	5,36	6,81	13,25
15	Харківміськгаз	6,56	8,57	22,78	4,37	5,19	13,93
16	Хмельницькгаз	10,51	16,70	33,09	6,09	8,89	16,68
17	Чернігівгаз	7,37	10,50	24,82	4,72	6,45	11,22
18	Чернівцігаз		10,60			6,13	
19	Кременчукгаз	7,04	6,39		5,56	4,98	
20	Одесагаз	8,85	14,08	38,18	5,58	7,49	17,08
	Підсумкове	8,11	12,27	28,08	5,17	6,85	15,63

Асоціація газового ринку підкреслює, що норми споживання газу, зазначені в постанові Кабміну «Деякі питання споживання природного газу побутовими споживачами», у редакції яка анонсована Урядом на засіданні від 30.01.2019 року, не мають жодного обґрунтування і занижені щонайменше у два рази, від середнього фактичного споживання, споживачами що не забезпечені приладовим обліком.

Ми повністю погоджуємося і підтримуємо логіку очільника Нафтогазу, що норматив споживання не здатен задовольнити всіх споживачів – це середнє значення, але чому за рахунок різниці (між обґрунтованим нормативом і заниженим нормативом, що не має жодного обґрунтування), збитки перекладаються на операторів.

Асоціація послідовно та завчасно висловлює позицію учасників членів-асоціації та інших суб'єктів ринку на яких має вплив регуляторні акти прийняті з порушенням норм чинного законодавства та наголошує на неприпустимості та необхідності їх перегляду, з метою недопущення порушення прав суб'єктів, поза межами судових проваджень.

**3 повагою,
прес-служба ГС «АГРУ»**